

De *Postryder* vershynt s' dingsdags, s' donderdags en zaterdags.

Men schryft in te Tongeren by M. COLLEE, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 20, en by alle postdirecteurs.

Alle toezending van brieven, annoucen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad. 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlyk, 20 centiemen.

De aankondigingen, per drukregel, 15 centiemen.

De reclamen, per drukregel 25 centiemen.

TONGEREN, DEN 7 OCTOBER.

De studie-beurzen.

Volgens alle waerschyndelykheid gaen wy binnen kort in ons land getuigen zyn van geweldenaryen, gelyk men er tot heden nog niet gezien heeft.

Men herinnert zich dat den 25 november ll. ons liberaters ministerie tegen alle regt en rede eene wet heeft doen stemmen door zyne klik waerdoor in het vervolg alle nalatenschappen voor studie-beurzen onttrokken worden aen de byzondere bestierders door den stichter by testament aengesteld, en voortaan overgaen in de handen der gouvernements mannen welke er dan willekeurig zullen over beschikken. Deze wet eerst door het Senaat verworpen, wierd by herstemming aengenomen door eene meerderheid van twee stemmen. Het waren de HH. Michiels-Loos en Joosten van Antwerpen die den 24 november « volgens hunne consciencie » den voorstel der wet verwierpen, des anderendaegs dezelve lielpen stemmen « om zich niet te scheiden van hunne party » gelyk zy het zeiden.

De ministers door bemiddeling der provincie gouverneurs gebieden nu, ter uitvoering dier wet, aen alle bestierders van beurzen, dat zy op bepaelden tyd de registers, rekeningen enz. aen het nieuw aengesteld bestier zouden overhandigen; maer deze, de bisschoppen van het land aen het hoofd, antwoorden eenpariglyk: Wy kunnen of wy mogen u niet gehoorzamen, omdat uwe wet goddeloos en onregtveerdig is. En inderdaed, wanneer men den inhoud dezer wet eens van naby beschouwt, hetzy men dan jood, protestant of katholiek is, wie nog eenig gevoelen van godsdienst en regtveerdigheid in de ziel bezit, moet dezelve verfoejen en kan in geweten aen deszelfs uitvoer geen deel nemen. Dit is niet moeylyk te bewyzen. Alle studie-beurzen zyn stichtingen by testament of by gifte door bemiddelde personen achtergelaten, om aen hunne bloedverwanten of inwoners van zekere plaets de geldmiddelen te bezorgen om in *bepaalde scholen*, voor *zekere vakken en beroepen*, onder het *bestier en beveling van aengeluide personen*, hunne studien te kunnen voltrekken. Van het oogeblik dat een welhoener eene studie-beurs daer stelt, en deze door het gouvernement goedgekeurd en aengenomen wordt, ontstaat er natuerlyker wyze eene verplichting voor dat gouvernement de achtergelatene penningen te besteden volgens *den uittrekkelyken wil des stichters*.

Men moet dus vry zeggen, dat het zelve wezenlyk aen zyne verbindtenis te kort blyft, ja, *onregtveerdig* handelt, zoo het die gelden niet volgens testament behooryk toepast, of zoo het den wil des stichters niet eerbiedigt noch voor de personen noch voor de plaetsen noch voor derzelver bestierders.

Hoe! gebruik makende van bestaende regten, zal iemand vandaeg met het gouvernement een verbond aengaen en zeggen: zoo gy het goedkeurt en aenneemt, laet ik na myne dood myn goed en erf voor het onderwys der kinderen myner geboorteplaets op voorwaarden dat pastoor en burgemeester onder uw toezien myne nalatenschap zullen bestieren en dat de onderwyser dier kinderen godvreezend en deugdzam zyn; de tegenwoordige minister neemt in naem des konings dit testament met *zyne conditien* aen, maer na verloop van jaren komt er een minister-vrydenker aen het hoofd des lands, en het zou dezen geoorloofd zyn dit testament te verscheuren, het geld en goed weg te nemen om het op andere plaetsen, onder andere bestierders aen goddelooze onderwyzers over te geven!

Had deze stichter de willekeurige handelwys der toekopende ministers kunnen voorzien, zou hy ooit zulke nalatenschap daergesteld hebben? Hangt in de meeste gevallen de stichting van een werk niet af van de verzekering en de waerborg aen den stichter gegeven dat, altoos en overal de voorwaarden door hem opgelegd zullen geëerbiedigd en ten uitvoer gebragt worden?

Veronderstelt dat een jood of een protestant eene beurs achterlaet voor zyne geloofs genoten; dat hy uitdrukkelyk wil dat de zelve bestierd worde door den Rabbi of den Dominé, zou het gene onregtveerdigheid zyn deze in handen van den pastoor te stellen, om ze aen katholyke scholen toe te passen? Is het dan minder onregtveerdig den uitersten wil eens katholyken weldoeners te verachten en zyn geld naer goddelooze scholen te dragen!

Nogtans dit is de handelwys van ons liberaters gouvernement: zich meester maken over de studie-beurzen en alle andere beschikkingen als niet bestaende aenschouwen; dit is het *nieuwe regt* welk door eene meerderheid van *twee stemmen* door twee mannen « die tegen hunne consciencie handelen » aen onze ministers toegekend is! Dit is *die wet* welke alle liberaters gezatten doen doorgaen als bestempeld door billykheid en regtveerdigheid!

Maer dat onze *alleenheerschers* zich niet vergissen! Onze gewetensvolle bestierders zoo wereldlyke als priesters zullen zich zoo ge-

makkelyk niet laten berooven van hunne regten, en liever vervolging lyden dan aen hunne heilige pligten en verantwoordelykheid te kort te blyven. Het gouvernement moge dan vry gebruik maken van geweldenaryen... de regtveerdigheid moet en zal zegepralen, en wy zullen nog eens getuigen dat de geest der liberaters vrydenkers een geest is van vervolging en verdrukking!

Desertie in het leger.

De dagbladen houden zich voortdurig bezig met de deserteurs vans ons leger, die om zoo te zeggen in zwermen, met pak en zak, over de grenzen trekken, om in het mexikaensch of zelfs in het afrikaensch legioen te gaen dienst aenemen.

De reden van die aengroeyende desertie wordt aen verschillende oorzaken toegeschreven: van dezen kant zegt men, dat de Belgen zich niet langer kunnen bedwingen en door den poeijer-reuk aengetrokken, regelregt naer de *gloire militaire* willen loopen.

Anderen zeggen, dat er veel misnoegen in het leger heerscht; dat het getal der bevoorrechtten en « lieve kinders » by iedere benoeming grooter wordt; dat wezenlyke verdiensten daerdoor mismoedig worden en zy in den vreemde de verhooging in graad gaen zoeken, die hun hier ontnomen wordt.

Nog andere reden worden opgegeven, die wy voor het oogeblik niet denken te moeten aenhalen.

Wat de eerste reden betreft, wy herhalen wat wy reeds zoo dikwyls zegden: in Mexico is geen wezenlyke roem te winnen; geene glorie die den vryen Belg waerdig is; het Guadeloepen-kruis op de borst van de soldaten, zal een droevig teeken zyn en blyven, dat zy geholpen hebben om den vryen wil van een volk te onderdrukken; dat zy behulpzaam zyn geweest in eene onderjukking aen den veemden.

Indien onze onder-officieren zoo driftig zyn naer het poeijer — dat zy wachten. Wie weet, in de tegenwoordige gesteltenis van Europa, hoe dicht men by den dag is, dat de alarmklok tegen den gemeenzamen vyand zal geluid worden.

De weg van Parys naer den Rhyne, loopt door België.

De *Gazette de France* zegt, met nydigen spot, hetzelfde, en het parysisch blad verraedt in dit geval de inzigten van den meester, die overigens zoo heimelyk niet verborgen worden, of er komt van tyd tot tyd iets van aen het licht.

Doch het zy zoo: in de expeditie naer Mexico is geen militaire eer te vinden, omdat het doel voor hetwelk men vecht niet regtveerdig, niet overeenkomstig is met hetgeen de Belg zelve deed in den Franschen tyd en in 1850.

Wy gelooven dan ook, dat de groote reden van desertie niets anders is, dan eigenbaet: hoop op promotie. Er zyn altyd waeghalzen die alle bemerkingen aen den eenen kant stellen, en om zoo te zeggen met de teerlingen « onder of boven » werpen.

Het schynt echter, volgens berigten uit Doornik, dat vele onder-officieren, die hoopten met te deserteeren, de epauletten van luitenant te winnen, te Ryssel aengekomen, zich deerlyk bedrogen vonden.

Er moet in die grenstad een werfbureau bestaan voor het afrikaensch vreemd legioen, en een aantal onder-officieren, in plaets van triumfantelyk en als tweede luitenant, te zingen: « *wy gaen naer Mexiko!* » zyn met hangende lip en als *simpel soldaat* naer Afrika gezonden.

Het ware te wenschen, dat het ministerie strenge maetregels name, om die onzedelykheid tegen te gaen, en onze waeghalzen ingelicht werden, dat in Mexico hun eene dood zonder wezenlyke eer, in Afrika de vernedering, in den vollen zin des woords, te wachten staet.

Ziehier wat wy over die kwestie lezen in eenen brief aen een hollandsch blad gericht:

« De dagbladders legt over het algemeen groote ongerustheid aen den dag, over hetgeen sedert eenige weken in de belgische garnizoenen van de fransche grenssteden plaets heeft. De desertie van onder-officieren neemt namelyk op schrikbarende wyze toe, en voor slechts weinige dagen hebben niet minder dan elf dier manschappen met pak en zak hun korps te Doornik heimelyk verlaten. Deze lieden begeven zich naer het werfbureau te Ryssel, waer zy als tweede luitnants in het fransche vreemd legioen worden aengenomen. Dit korps was, naer men de hitgeelloovigen wys maekte, voor Mexico bestemd en zou dienen om de by Tacamburo gevallen belgische vrywilligers te wreken.

Van een anderen kant blykt het echter, dat het legioen alleen naer Algerië en niet naer Mexico gaet, maer tevens dat het uit het gemeenste volk van alle natien bestaet, waertoe 6000 man worden byeengebragt en waervoor men alleen nog officieren noodig heeft. Dientengevolge zwerven verscheidene belgische manschappen, die reeds de grenzen

VAN PAESCHEN TOT SINKEN.

KENE DUITSCHE DORPSGESCHIEDENIS.

(Vervolg)

VII.

De morgend van Ons Heer Hamelvaertsdag was somber, maer Rosa gevoelde toch behoefte om zich naer buiten in Gods vrye natuer te begeven. Zy wilde rondtollen en zich daerby zoo lang bedenken, tot zy iets zou hebben uitgevonden om hare arme ouders te helpen.

Zy liet zich aen de rivier overzetten en wandelde langs de weiden van haren vader naer de beek heen; deze weiden zouden wellicht reeds spoedig een anderen toebehooren. Zy peinsde en peinsde, doch niets wat helpen kon deed zich aen haren geest voor. Terwyl zy een oogeblik bleef staen zag zy den predikant, die uit het bosch kwam wandelen. De kreupele ging naest hem. Ik zal den predikant om raad vragen, dacht Rosa. Bürger trad naer haer toe en sprak haer aen:

— Rosalie, ik kan u vertellen dat ik gisteren vrygesproken ben en dat heb ik aen den armen Wilhelm te danken. In den kelder der herberg heeft hy de portefeuille van M. von Gordo, en daerin wonderlyke schriften gevonden. Hy heeft de portefeuille naer het kantongerecht gebragt, en verbeeld u, myn sermoen van den tweeden Paeschdag bevond zich woordelyk opgeteekend daer in. Ik ben volkomen gerechtvaardigd.

De vreugde over den gelukkigen afloop van deze zaak aen de eene zyde en van den anderen kant hare bevreemding lieten het meisje niet tot hare vraag komen. Ja, zelfs eer zy er een woord over had kunnen uitbrengen, had Bürger

reeds afscheid genomen en spoedde zich naer de rivier.

Rosa ging het bosch door en langs het roode Voorwerk; Walther's schoone gestalte trad haer daerby levendig voor den geest. Het was haer of zy hem op den weg, die van het landgoed uithiep, moest ontmoeten. Zy ging verder. De kerktoren van de stad, waer het kantongerecht gehouden werd, vertoonde zich aen haer oog, doch verdween oogeblikelyk weer achter eenen heuvel. Walther! Walther! Zy wenschte zoo innig slechts eenmaal haer verdriet aen hem te kunnen mededeelen; wellicht kon hy raad schaffen. Maer zie! Terwyl zy, zoo verlangend naer haren vriend, zich voortbewoog, verscheen er op het hooge gedeelte van den weg iemand die al heel veel naer den opzichter geleek... En hy was het inderdaed, hy bekende haer, snelde naer haer toe, hy breidde zyne armen uit en — zy zonk aen zyne borst. Het was daer zoo stil, zoo welbehagelyk rondom hen heen, en een breeden steen aen den weg noodigde vriendelyk tot zittén uit.

Zelfs een sombere lentemorgend heeft veel schaffén.

Dit zullen Rosa en Walther ten minste wel hebben willen toestemmen, want zeker was hun nog geen morgend in hun leven zoo schoon voorgekomen als die van dezen feestdag.

— Zyt gy het dan werkelyk, Rosa? Is het waerheid dat ik u thans in myne armen druk? vroeg Walther, terwyl hy het meisje geheel verrast in de oogen zag.

— Ik had nooit gedacht, fluisterde het meisje, dat ik nog eenmaal in myn leven zoo gelukkig zou kunnen worden. Ach, ik ben zoo bekommerd om u geweest.

Walther moest nu alles vertellen. Hy was uit Neubruch naer de stadsgevangenis gevoerd,

doch had daer slechts éenen nacht doorgebracht, reeds den volgenden dag was hy verhoord. De rechter en Barthel moesten by het verhoor tegenwoordig zyn en hadden gezworen dat hy een roode republikein en wel van de ergste soort was. Hy had zich daarna op kalme wyze verdedigd, de kantonrechter had van alles proces-verbaal doen opnemen en hem, tegen verpanding van zyn eerewoord, op vrye voeten gesteld. Wanneer hy weer voor het gerecht moest verschynen, zou de heer von Oberhof hem doen waerschuwen, had hy hem nog gezegd, doch naer Neubruch mocht hy zonder naere toestemming niet gaen; dit verbood hy hem ten stelligste. Walther had zich die zaak echter niet zwaer aengetrokken en zyne moeder, by welke hy, na het verlies zynner betrekking was gaen inwonen, had hy ook zooveel mogelyk gerust gesteld. Oneindig smartelyker was hem echter de gedachte geweest, dat Rosa voor hem verloren was en hoogst waerschyndelyk niet gelukkig zou worden. M Bürger was hem echter komen bezoeken en had hem, door hetgeen hy van Rosa verhaelde, onbeschryfelyk getroost.

By het volgende verhoor was het zonderling toegegaen. Er waren geleime berichten ingekomen van zekeren heer van ... en den edel gestrengen heer zoo en zoo, die vreemdsortige zaken over hem en den leeraer geopenbaerd hebben. Er was van niet minder dan van eene schrikkelike samenzweering tegen de regering sprake.

Na het voorlezen dezer beschuldiging had zich toen een griffier van zynen zetel verheven en verlangd, dat men toch een voorbeeld zou stellen, om aen alle deze wanordelykheden een einde te maken. De kantonrechter had zich echter door niets van zyn stuk laten brengen en met kalmte zyn verlangen te kennen gegeven,

om nog meerdere personen uit het dorp te verhooren. De rechter had lieden aengewezen die hy wel wist dat op zyne hand waren, doch de kantonrechter had ook den smid en den molenaar, die Walther had verzocht dat als getuigen mochten optreden, doen ontbieden.

By het derde verhoor waren die nieuwe getuigen tegenwoordig geweest. De smid had zich in hevige bewoordingen greut en verschillende zaken, den innerlyken toestand van het dorp betreffende, onthuld. Het eene woord had op die wyze al weder het andere uitgelokt en zoo was ook Rosa's verlovning ter sprake gekomen. De griffier wilde hiermede den spot dryven, doch de kantonrechter had hem bestraffend te recht gewezen en de zaak verder ernstig en omzichtig behandeld.

Eindelyk had de goede man besloten, om binnen kort in het dorp zelf eene groote rechtuitspraak te komen houden en dan tevens de ambtsverrichtingen van den rechter eens nauwkeurig te onderzoeken.

— Maer gy zyt dus nu vry en onschuldig! juichte Rosa.

— Vry wel, maer onschuldig niet geheel, want heb ik u niet veel kommer veroorzaekt? Heden wilde ik echter stil naer de baeg van uwen hof sluipen en u roepen, om u voor alle leed dat ik u berokkende vergiffenis te vragen.

Rosa legde haer boofje tegen zyne borst. Maer de gedachte rees nu ook in haer op dat zy nog zoo ver af was van het doel waer haer hart naer streefde, en op beschroomde, aenduenlyk kinderlyke wyze openbaerde zy hare zorgen en bezwaren aen den man die haer zoo dierbaar was. Onwillekeurig trok zy haren hand tot zyne toen zy zeide:

— Ach het is u nog onbekend wie zy is, om welke gy u in zoo groot gevaer hebt begeven.